

Ислом Нури

Johiliyat, fisq, zalolat, murtadlik: ularning qismlari va xukmlari

1) Johiliyat

Johiliyat – arablarning Islomdan oldingi davrada boʻlib oʻtgan: Oллоhni, paygʻambarlarni, din shariyatlarini bilmaylik, nasablar bilan fahrlanish, kibrlashish, zoʻravonlik kabilarni vaziyatga solish. Ilmsizlik yakki ilmga ergashmaslik maʼnosidagi «jahl» soʻzidan olingan.

Shayxulislom Ibn Taymiya aytadi: «Haqni tanigan odam jaxolati sodda katta boʻlgan. Agar haqiqatning qarama-qarshiligini tasdiqlagan boʻlsa, u jaholati murakkab katta boʻlgan edi.

Odamlar Rasululloh solallohu alayhi va salam paygʻambar qilinishlaridan boshlab ana shu maʼnoda ijodiyda edilar. ʻYrtalarida yurgan gap-soʻz va xati-harakatlarni ulgʻayish chogʻida paydo boʻlgan va unga chiroyli ijilga amal qilingan. Shuningdek, paygʻambarlar olib kelgan narsalarga qarshi chiqqan katta odam va nasroniya kabi barcha yoʻllar bilan birga yashayapti, bu ommaviy ravishdagi johiliyat edi. Rasululloh solallohu alayhi va salom yugurilgandirdan keyin johiliyat kofirlari diyorlaridagi kabi, bir joyda bor boʻlsa, boʻshashida bulmasligi mumkin. Yoki bir shaxsiy hayotda bolib, boshqasida bulmasligi mumkin. Masalan, bir odam Islomni qabul qilishdan oldin garchi ozi islom diyorida yasasa-da, yashilida bulib oʻtgan. Ammo Rasululloh solallohu alayhi va sallam paygʻambar qilib yurishganlardan kalay mutloq zamonaviyga nisbatan beriladigan johiliyat davri yigʻildi. U zotning ummatlaridan bir tofa to qiyomat qoʻyim bulguncha haqiqat ustida gʻolibona davom etaveradi. Ammo bazi musulmon diyorlarda koʻchada musulmon shaxslarda cheklangan johiliyat bylishi mumkin. Rasululloh solallohu alayhi va salom aytganlaridek:«**Ummatim ichida trtta ish borki, ular johiliyat**

Ислом Нури

ishlarini olib borishdi». Abu Zarga aytganlaridek: «**Sen johiliyat (fe'l-atvori) bor kishi ekansan!**» va shu ma'noidagi boshqa so'zlari ham bor ».

Ilmsizlik ma'nosidagi jahlgga nisbatan berilib yuborilgan johiliyat ikki qismga bulinadi:

1) Rasululloh solallohu alayhi va sallamning payg'ambar qilib yurishishlaridan umumiy umumiy yashash. U Payg'ambar solallohu alayhi va salomning bitsalari (yuorilishlari) bilan nihoyasiga etdi.

2) Ayrim davlatlarga, alohida shaharlarga, alohida shaxslarga xos bo'lgan johiliyat, u xozirda ham mavjud. Bu bilan johiliyatni xozirgi zamonga oid bo'lgan o'sha paytda: «Ushbu asr johiliyati» deyilganidan keyin olib boriladigan so'zlarni xati ekani ma'lum bo'ldi. Bunga urniga «bu asridagi ayrim kishilarning yoshliligi yoki bu asridagi ko'pchilik odamlarning hayoti» deyilsa tug'ri bo'lib o'tdi. Ommaviy johiliyat deb atash notog'ri. Chunki, Nabiy solallohu alayhi va sallamning payg'ambar etib yuborilishlari bilan omma hayotini barham topgan.

2) Fisq

Fisq Luqatda «Chiqish» ma'nosini anglatadi. Shar'iy istiloda esa Ollohning toatidan chiqib ketish demakdir. U Olohning toatidan batamom chiqishini ham anglatadi va shu kabi nazariydan kofirni fosiq ham deb ataladi. Juz'iy chiqishni ham anglatadi, gunohi kabilardan birortasini qildirgan mo'minga ham fosiq deb aytadi.

Fisq ikki xildir:

1) Dindan chikaradigan fisq – yangi kufr. Kofirni fosiq ham deb nomlanadi.

Ислом Нури

Allox taolo iblis haqiqatda ko'rsatma kilib: **«Bas, Parvardigorining amridan chiqdi»** (Kaxf: 50) dedi. Shaytondan topshirilgan bu fisq (chiqish) kufr edi. Olloh taolo: **«Fosiq katta bo'lgan kimsalaringning mavolari esa do'zaxdir»** (Sajda: 20) deydi va bu bilan kofirlarni ko'zda tutadi. Bunga oytninging davomli isbot qilinishi: **«kontsentratsiyadan o'tgan chiqmoqchi buvsalar, yangi unga qaytarilurlar va ularaga:«izlaringni yolg'on degan azobini toting », deyilur»** (Sajda: 20).

2) Musulmonlar ichidan osiy bulganlarga ham fosiq deyiladi, biroq fosiqligi uni Islomdan chikarmaydi. Olloh taolo aytadi: **«Pokiza ayollarni (zinokor) deb badnom qilib, svngra (bu da'volariga) to'rtta guvohlantiruvchi olmani kimsalarni sakson darra uringlar va juda kachon ularning guvohliklarini qabul qiluvchilar! Ular fosiq-iotatsiz kimsalardir »** (Nur: 4). Yana aytadi: **«Bas, kim shu oylarda oziga xajni farz qilsa (hay qilishni niyat qilsa), xaj paytida (jufiga) yaqinlashmaydi, fosiqlik (gunoh ishlari) va janjal-suron qilmaydi»** (Baqara: 197). Ulamolar bu oyatdagi "fosiqlik" kalimasini gunoh ishlari deb tafsir qilganlar.

3) Zalolat

Zalolat – triygr yuldan adashish ma'nosini anglatadi va u xidoyningni qarama-qarshi qildi. Allox taolo aytadi: **«Kim hidoyat yuliga yursa, bas, ozi uchun yurar. Kim (hidoyat) yulidan ozsa, u ham o'zziyiga ozur »** (Isro: 15).

Zalolat – adashish bir necha ma'nollarda iste'mol qilish kilinadi:

1) Goho kufrga iste'mol qilish kilinadi. Allox taolo dedi: **«Kimki Allohga, farishtalarga, kitoblarga, payg'ambarlarga va oxirat kuniga kofir bulsa, demak, u juda katiq adashibdi»** (Niso: 136);

Ислом Нури

2) Gohlar shirkaga iste'mol qilish kilinadi. Allox taolo dedi: «**Kimki Allohga shirk keltirsa, demak, juda katiq adashibdi**» (Niso: 116);

3) Goho kufrdan pastroqqa qarshi kurashish uchun iste'mol qilinishini amalga oshirish. "Adashgan firqalar" deyilganga qarshi;

4) Goho xatoga iste'mol qilish kilinadi. Olloh taolo dedi: « (Muso) **aytdi:«Ishanda men u ishimni bilmagan vaziyatda qilgan edim »** (Shuaro: 20);

5) Goho nisyon - uniutishga iste'mol qilish kilinadi. Allox taolo dedi: «**Biri unutib adashsa, yana biri unga eslatadi**» (Baqara: 282);

6) Goxlar adashib-uloqib ketishga iste'mol qilish uchun qilingan. «Yo'qolgan to'ya» deyilganga o'xshash.

4) Murtadlik, uninig qismlari va xukmlari

Riddat yakki murtadlik lug'atda «ortga qayish» ma'nosini anglatadi. Fiqhiy istilohda: «Musulmonning tug'ilishidan keyin yangi kuchga qayishish» demakdir. Allox taolo dedi: «**Sizlardan kim o'z dinidan kelib, dinsiz vaziyatda o'lsa, unday kimsalar qilgan qiliq amaliyotlarini dunyoda oxirgi marta xavfsizlikda ketur. Ular do'zax egalaridir va unday abadiy qolajaklar »** (Baqara: 217).

Qismlar: Murtadlik Islomni buzuvchi amallardan birortasini qiliş bilan hosil bo'ladi. Islomni buzuvchi narsalar ko'p bo'lib, boshqa tomonga olib boriladi:

1) So'z Bilan Murtad Bo'lish . Olloh taoloni yo Rasululloh solallohu alayhi va salomni yoki maloikalarni yo payg'ambarlardan biron bir

Ислом Нури

kishining so'kish yoki g'aybni bilishni talab qilish uchun ibodat qilish yoki payg'ambarlikka da'vo qilish yoki payg'ambarlikni da'vo qilgan odamni uyiga jalb qilish yoki yashashni iloji boricha saqlanib qolgan odamni ushlab qolish uchun saqlanib qoling

2) Féll bilan murtad bulysh. But-sanamga, daraxtga, toshga, qavrlarga uyishish, ularaga otab kon chikarish, Qur'onni iflos joylarga tashash, sehrgarlik qilish, o'rganish va o'rgatish, Allox nozil qilmagan xukm bilan - uni halol deb toping.

3) E'tiqod qilinish bilan bog'liq holda tekshiriladi. Alloxning sherigi bor deb yaki zino, aroq va sudxurlikni xiyonat deb yaki nonni harom deb ikki namoz farz emas deb e'tirof etiladigani kabilarni hiyol yomg'iromligi yoki vojibligiga qat'iy ittifoq qilingan va bilmaslikka imkon yaratib bo'lmaydigan narsalar.

4) Yukorida utganlardan birortasida shak-shubha kilish bilan murdanga keltiriladi. Shirkning haromligiga biron bir zino va aroqning haromligiga nisbatan biron bir odamning halolligiga oid ko'rsatma yo'q, lekin yoshi sollallohu alayhi va salomning risolatlarga yoki boshqalarga biron bir payg'ambarning risolatiga yoki Islom dinini haqiqatda, o'zingizni xozirgi davrda yashayapsizmi?

Murtadligi aniq bo'lgan odamga ijro etilagan hukmlar:

1) Murtad katta bo'lgan kishidan tavba qilishi talab kilinadi. Agar tavba qilsa va uch kun ichida Islomga qaytsa, bu unday qabul kilinadi va oz yolga qo'yiladi.

2) Agar tavba qilgandan bosh tortsa, uni qatl kilish farz bo'ladi. Rasululloh

solallohu alayhi va salom: «**Kimninginini o'zgartirsa, uni o'ldiringlar**», deganlar.

3) Tavba qilishi talab qilingan kilingan muddat mulinda mol-dunyasida tasaruf kilishdan man kilinadi. Agar Islomga qaytsa moli xaziniki bo'ladi. Yo'qsa o'ldirilgan yoki murtadlikdagi ulg'aygan paxtadan moli ulja sifatidagi baytulmolaga beriladi. Murtad bo'g'ilgan payitdan boshlab musulmonlar faydisiga ishladi, ham aytilgan.

4) U bilan yakin qarindoshlari urasida meroslashish man kilinadi, ularga merosxur bulmaydi, ul ham birdan meros olmaydilar.

5) Murtadlik bilan o'lsa yoki o'ldirilsa, yuilmaydi, janoza o'qilmaydi, musulmonlar qabul qilinishiga qarshi, shuningdek kofirlarga qabul qilinadigan yaqin musulmonlar qabristonidan boshlanib biron joyga ko'chirilmaydi.

Ikkinchi bob: Tavhidga qarama-qarshi kurashgan biron bir sonli raqamli so'zlar va fe'llar

Bu bobda kuyidagi bolimlar bor:

Birinchi bylim: Kaftga, qaroqqa qarash yoki munajjimlik qilish bilan bog'liq g'aybni bilishni da'vo qilish.

Ikkinchi bylim: Sehrgarlik, foliblik, boshoratchilik.

Uchinchi bylim: Qabrlar va ziyratgohlarga kurbonlik, nazr va tug'ilishlar keltirib va ularni ulug'lash.

Turtinchi bylim: Haykal va monumentallarni ulug'lash, ta'zim bajo

keltirish.

Beshinchi bo'lim: Dinni masxara qilish, uning hurmatlarini poymol qilish.

Oltinchi bo'lim: Allox nozil qilinganidan keyin boshka narx bilan hukm qilish.

Ettinchi bo'lim: Qonunni chikarish, halol va harom qilish haqini da'vo qilish.

Sakkizinchi bo'lim: Dinsiz tofalarga, johiliy hizblarga munosabati buzildi.

To'qqizinchi bylim: Xayotga moddiyunchilik (materialistik) ko'rinishidan qarab.

Инчининчи bylim: Tumorlar, ruqyalar.

Биринчин birinchi byulim: Oллоhdan boshka bilan birga yashamoq, Oллоh qolib maxluq bilan tavassul qilish va undan maadad so'rash.

Kaftga, qartaga va shu kabi narsalarga qarash bilan g'aybni bilishni da'vo qilish.

G'aybdan murod - odamlarga maxfiy katta qilingan kelajak va o'tmish ishlari va ulalar kora olmaydigan narsalar bulib, uning ilmini Oллоh taolo faqat Oziga xoslangan. Allox taolo dedi: «**Aytish:« Osmonlar va erdagi biron kimsa g'aybni bilmas, magar Alloxgina (bilur) »»** (Nambl: 65). G'aybni yolg'iz Oллоhdan boshka juda kim bilmaydi. Goho biron hiqmat va manfaat yuzasidan payg'ambarlarga xayb ishlaridan ozi istaganini bildiradi. Allox taolo dedi: « (U zot) **g'aybni biluviddir. Bas, oz g'aybidan biron kimsani ogoh qilmas. Faqat uzi rozi bulgan**

Ислом Нури

payg'ambarnijina (ozining g'aybidan sir-asrorining ajralishlaridan oqox etar) »(Jin: 26-27). Yani, Ўzining risolatiga tanlab olingan zotlargagina g'aybdan Ўzi istagan narsani bildirmoqda. Chunki, payg'ambar mo'jizalar bilan, shu jumladan Allox unga bildirgan g'ayb xabarlarini bilan o'zlarining payg'ambarligini isbotlaydilar. Bu esa farishtalardan va insonlardan bugan rasul-elchilarni o'z ijiga olib borishadi, bazi g'ayb ishlarini bilish mana shu ikki tofaga qo'shib qo'yishadi. Allox istisno qilingan rasullardan boshka kimda-kim, qayidir yullar bilan - kaftga yoki oyinga qarash bilan bulsin, koinlik yoki sehr yoki munajjimlik bilan boshga biron yul bilan bulsin - g'ayb ilmini bilaman deb da'vo qilsa, u yolg'onchi va. So'nggi kuzgiamachi lottboz va dajjollardan topshirilgan bylaotgan, yugolgan narsallarning kaerdaligini ayib berish, ayrim kasalikalarning sabablaridan so'zlab: «Falonchi senga falon-falon amaliyotini amalga oshirilganligi tufayli sen shu kasalaga chalingansan» deyishlari kabilar ayni shu davrdagi ishlarda. Bu ishlar aslida ularga jin va shaytonlar yordamida juda ko'p bo'ladi, bir odam katta odamlarni olib ketadi, o'zlarini yukorida aytilganganek ishlarni orqalida g'aybni bilandek ko'rsata oladi.

Shayxulislom Ibn Taymiya aytadi: «Fobinlardan ba'zilarining o'g'irlagan jin va shaytonlari bulib, (farishtalardan) o'g'rincha olib tashlangan g'ayb xabarlarini ulg'aytirdilar, sung bular uchun yolg'onlarni kutib olish-chi ... meni unutmang ... Ularniing bazisini jin Makka, Baytul Maqdis kabilarni yo'q qilish uchun sabab bo'ladi ».

Goho ularning g'aybdan gapirishlari munajjimlik - erdada sodir bo'lgan voqea-hodisalarning falakdagi o'zgarishlarga qarab ayib berish orkali o'tkazilishi. Shamollarning esish davrini, yomg'irlarning o'tishi vaqtlarini, nar-navolarning o'zgarishlarini va shu kabilarga oid ishlarni yuluzlarning harakatlanishga, iyigilishga va taraqqiyotiga qarab bilishni talab qilish kiladilar. Falon yulduz kuringanda uylansa, shunaqa yoqadigan ishchilar

Ислом Нури

bulsa, falon yulduz chikganda safar qilsa, bunyod bulsa, falon yulduz falon joyida turgan joyda tugilgan farzandlar mana bunaqa baxtga yoki baxtsizlikka erishadi, deb gapirdi. Ayrim gazeta-jurnallarda «Munajjim boshorati» ruknida beriladigan uydirmalar shu bilan birga bo'lgan gaplardir.

Ayrim johil va bundayoni zayf kishilar ko'chada munajjimlar uzuriga o'zlarining kelajagi haqida, boshiga qanday kunlar kelishi, kimga uylanishlari yoki turmushga chiqishlari va hokazolar haqida so'rab murojaat qilishdi. Vaxolanki, kimda-kim g'aybni bilishni da'vo qilsa yo'q, xuddi shunday da'vo egasini uyg'lasa, u mushrik va kofir bo»ladi. Chunki u Ollohga Ungagina juft bo'lib o'tgan ilmda sherlikni da'vo qilishgan edi. Yulduzlar yaratilib, buysundirib kuyilgan, ular biron ixtiroga emas, bironing baxti yoki baxtsizligi, o'limi yoki hayotga oid ulanishning aloqasi. Bularning hammasi gap o'g'risi katta bo'lgan shaytonlarning ishlaridan.

Sehrgarlik, foliblik, boshoratchilik

Bu ishlarning hammasi harom va shaytoniy ishlar bulib, oqiyda qarama-qarshi, unga halol etkazadi. Chunki bular fkat shirk dasturlari vositasida hosil bo'ladi.

1) Sehr - tartibga qo'yilgan maxfiy va ko'zga ko'rinmaydigan narsa.

U afsunlar, rukyalar, uchrgan aytadigon har hil suzlar, dorilar va tutatqillar yordamida kilinadigan maxfiy ishlarni olib borish kerak. Haqiqatatan qalblarga va badanlarga bo'lgan munosabatingizni buzish, kishining kasal qilishi, o'ldirishi, er-xotinning o'rtasini ajratib yuborishi mumkin. Uning amal Ollohning kavniy qadriyiy izni bilan bo»ladi. U shaytoniy amaldir. Ulardan ko'chaga faqat shirk va xabis ruhlarga juda

Ислом Нури

yaxshi ko'rilgan narxlar bilan qurbat hosil qilish vositasida erishiladi. Shuning uchun shariat sohibi uni shirka bog'ladi. Nabiyo solallohu alayhi va sallam: «Ettita xalok kiluvchi narsadan saqlaninglar», dedilar. «Ular nimalar?» deb so'raganlarda: «Ollohga shirk keltiradi, sehr ...», dedilar.

Sehr shirka ikki tomondan ichkidir:

Birinchi tomon: unda shaytonlar xizmatidan foydalanish, ularga bog'lash, xizmat ko'rsatishni baholash uchun ularga yaxshi ko'rgazma narxlari bilan kurashish-yashash uchun yordam berish borishi uchun. Zotan, sehr – shaytonlarning o'qitilishi haqida ma'lumot. Allox taolo aytganidek: «**Balki odamlarga uchr ugratadigan shaytonlar kofir edilar**» (Baqara: 102).

Ikkinchi tomon: G'aybni bilish da'vosi va bunda Ollohga sherlik da'vosi borligi uchun. Bu esa kufr va zalolatdir. Allox taolo dedi: «**Axir** (Ollohning kitobi urniga sehrni) **almashtirilgan kimsalarga Oxiratda juda qanday nasiba bilan ishlaydigan ekani bilgan edilar-ku**»(Baqara: 102).

Demak, shunday bo'lar ekan, kech shak-shubasiz bu ish oqiyga qarshi bo'lib o'tgan va u bilan bog'langan odamni qatl qilish kerak bo'gan kufr va shirkdir. Kattalarni saqlash joylaridan bir jamoaning ularni o'ldirganlari. Xozirda odamlarni sehr va sehrgarlikka engil va bervero yo'nalishidan bulib qolgan. Kupincha uni aloxida bir fan deb sanashib, u bilan fahrlantiradi, u bilan shugullanuvchilarga mukofotlar, rag'batlantiruvchi sovg'alar berishadi. Sehrgarlar uchun alohida klublar, yig'ilishlar, musobaqalar tashkil qilingan bo'lib, ulgurgan minib ishqibozlar xozirgacha buladi. Bu esa dinni bilmaslik, oqiyda loqaydlik bilan qarab, uni mazax kilovchilarga nisbatan yarati berishdan boshka narsa emas.

2) Fillik va boshoratchilik:

Ислом Нури

Ular g'aybni va g'olib ishlarni bilishni da'vo qilishdi. Erda vujudga kelajak va topshirilgan bylajak narsalarning xabarini berish, yo'lovchining nissanligini kaerdaligini aytish kerak kabilar. Bu esa osmondan gap o'g'irlagan shaytonlarning xizmatidan foydalanish bilan bog'liq bo'ladi. Oллоh taolo dedi: «**Men sizlarga jinlar kimlarga tushishi haqida xabar beraymi? Ular barcha gunohga botgan tovlamachilarga tushib, eshitishganlarni ulaga tashlaydilar. Ularning (jinlarning) ko'pri yolg'onchilar**» (Shuaro: 221). Yani, jin maloikalning gaplaridan bitta so'zni eshitib olib (bu so'z kelajakda bulib o'tgan ishlarni farishta qilishda yuhoridan pastga etkazayotgandek payitlaridagi svzlaridan biri bo'lib o'tgan xolos), unin kulgiga kulgiga etkazadi. Falbin esa bu suzga yuzta yolg'on qo'shib suhbatlashdi, osmondan oshib ketgan va boshqa bitta suz tufayli odamlarni unga ishladi, chunki uqa bitta suz aytilgan narsalarga tug'ri kelib qo'llandi. G'aybni faqat Alloh biladi. Kim foliblik va shu kabi ishlarni bilan g'ayb ishlaridan bironta-da Oллоhga sherlik da'vo qilsa yo'q, xuddi shunday da'vo qilingan odamni uyg'unlashtirsa, Oллоhga uning xususiyatlaridan olib borilgan narsada sherik isbot qiladilar.

Fobliklik shirkdan xoli bo'lib qolmaydi, chunki u shaytonlarga juda yaxshi ko'rgan ishlarni bilangina qurib qolasiz, bilasiz. Bu esa Alloxning ilmiyida Unga sherlik da'vo qilish jixatidan rububiyatdagi shirk bulysa, biron turli ibodat bilan Oллоhdan boshka qurbat hosil kilish jixatidan ulug'iyatdagi shirk byladi. Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilingan kurashda Rasulloh sollallohu alayhi va salom aytganlar: «**Kim foliginga qarshi, unning gaplarini xayotslasa, Muhammad solllohu alayhi va salamga noilin kilingan narsaga kofir biblibdi**».

E'tibor qaratish va ogohlanish kerak, segargar, folibin va boshoratchilar odamlarning oqiydalari bilan uyinadadi. O'zlarini tabiblar maqomida ko'rsatib, kasallarga Oллоhdan boshlaga otab, falon-falon sifatidagi kuch-

Ислом Нури

qozi yo'q xo'roz kabi jonliq suyib, uyni olib qochishadi. Yoki ularga bo'yinlariga osib oladigan yoki uylariga, sandiqlarga solib qo'yadigan qudigan tumorlar shaklidagi shirkona tilimlar va shaytoniy afsunlarni yozib beradilar. Bosqa birlarini esa yuqolgan narsalarning joylarini ayib beruvchi sifatda nom chikaradi. Yo'qotilgan narsasi haqida haqiqatda so'rab olingan huzurlarga kelayotgan johil odamlarga jin-shaytonlardan buloq qilingan yordamchilarni ajratib ko'rsatadigan joyni aytib beradilar yoki olib kelib beradilar. Yana ba'zilarini o'zlarining karomatli avliyolari tomonidan o'rganib chiqilgan, o'zlarini kutib olgan narsaga, ziyn-zaxmatsiz chiqishga, bolalarga tijorat uchun olib boriladigan o'zbeklarning avtoulavlari (mashina) ildiraklari ostiga tashlab qo'yilgan, juda qiyin bo'lgan. Bu aslida shaytonning amalidan ajratilgan va adashtirish uchun katta miqdordagi ko'rsatmalar o'tkazilgan bo'lib, ko'chib o'tilgan.

Yoki ular haqiqati bulmagan hayotllanigan ishlarni amalga oshirishda, shuningdek ular Fir'avningning sehrgarlarini aso va arqonlarning bilan bo'shashtirishlarini kuzda qilganligi kabi maxfiy uylarda. Shayxulislom Ibn Taymiya O'zining Rifoiyayarning bir firqasi byulmish batohiiy ahmadiy sehrgarlari bilan qilingan munozarasi haqida aytilgan: «Batoyihlar shayhi menga ovozini ko'rsatib:» Bizda mana shu kabi, mana shu kabi holatlar bor edi «, deb bilaman. Shunda men ham ovozimni ko'chirib, g'azab bilan: «Men mashrikdan magribbacha barcha axmadiylarga xitob ayibtamanki, sizlar o't bilan nima ish qilasiz, men ham o'zimni shuni qilaman. Kim o'tda kuysa mag'lub bo'ldi - yo'qi «unga Alloxning loynati bulsin» dedim shakilli, - lekin bir shartli bilanki, avvalgi ishlarni sirka va isiq suv bilan yaxshi ishlash yu'ladi ». Amirlar va odamlardan odamning sababini ko'rib chiqadiganlar, men ulargaga: «Chunki, bularning ot bilan aloxalida (kuymaydigan kilib kvadigan) hiylalari bor, uni qurboqanning yogi, norinj po'stlug'i, toskidan tayyorlabdi (va bolani) debdi. U bu ishga qodirligini ko'rsatib: «Sen ham, men ham jismillarimizga oltingugurt surib, byyraga

Ислом Нури

o'ralamiz» dedi. Men: «Bo'pti, tur» dedim va uni bunga zo'rlay boshladim. U ko'lagini echmoqchi buzilgan kabi qulini ko'chirib otgan edi, men: «Yo'q, avvalgi suv va sirka bilan yuvenasan» dedim. U o'zlarining odatlariga qarab odamlarni chalgitmoqchi bo'ldilar. Song: «Kim amirni yaxshi ko'rsa, bir bog 'etin keltirsin» dedi. Men aytdim: «Bu vaqtni cho'zish va jamoatni tarqatish uchun harakat, bu bilan maqsadga erishmoq kerak emas. Unning urniga chiroq yoqilsin-da, men ham, sen ham baroklarimizni avval yuvib, sung unga tikamiz. Kimning barmogi kuysa, boshqa mag'lubiyatga uchradi - yo'q unga Allohning laynati bo'ladi, dedim shakilli ». Bu gapimdan keyin uning avzoyi o'zgardi va mag'lub bo'ldi.

Bu qismani keltirib chiqargan maqsad osha lo'tbozlarning mana shu kabi yashirin uylar bilan odamlarni aldashlarini oldindan qilgan edi.

Ibn Asir, An-Nihoya (1/323).

Musulmon yashashi.

Mutafaqun alayh.

Iqtizous-sirotil-mustaqiym (1 / 225-227).

Ibn Taymiya, Kitobul bundayon (278-s).

Bu fikr o'qituvchining shaxsiy fikri bo'lishi mumkin. Chunki bu haqiqatda yig'ilishlarga sabab bo'lgan sabablarga ko'ra aytilganlar. (INT)

Buxoriy va Abu Dovud rivoyatlari.

G'ayb ilmini da'vo qilish deb - kunni bermagan voqealarni avvaldan aytish,

Ислом Нури

oxiratga tegishlicha ishlarni (agar ular Olloh taolo va Payg'ambar solllohu alayhi va sallam xabar bermagan ishlarni o'tkazish), ulaning qayg'usi haqiqatni gapirish, o'zlarini bilishi kerak aytadi. Bu ishlarning ilmi Yolg'iz Ollohga xos. Ammo bazi o'tmishga yo'qi hozirga xos g'ayb ishlarini olib borishi mumkin, chunki ular g'aybliligi nisbiydir. Masalan, yig'ilgan narsa, uni egasi bilmasligi mumkin emas uni topib oladigan ikki qahramalini ko'rgan odam biladi. Demak, bu misoldagi g'ayb ilmiy nisbiydir, yugotgan odamga nisbatan noma'lum, ko'rgan odamga ma'lum. Falonchining hozirgi kaerda ekani uni bilgan odamga ma'lum, bilmaganga esa noma'lum. Lekin bularning barchasi Ollohga ma'lumdir. Yukorida kimki g'aybni surab folibinga murojaat kilsa, kofir va mushrik buladi deb aytildi. Mana shu hukm yuqolgan narsasini surab folibinga murojaat kilgan odamga ham tatbiq kilinadimi? Xolbuki uning yo'qolgan nassosining ilmiy nisbiy g'aybga kirishi. Xa, buning hukmi ham yukoridagi bilan bir hil, chunki u yuqolgan narsasini bilishlari mumkin bo'lgan odamlardan umumiy qilib, kim falon narsani ko'rdi, yo'q topib bo'ldi deb so'rasa, joiz edi. Ammo u folinga borishi bilan, u odamlarda esa mutloq g'aybni biladi degan e'tiqodni qiladi. Biz xozirgina davolashladik barcha turdagi g'ibni - u mutloq bulsin, nisbiy bulsin - Olloh taologina mutloq fotosuratda biladi, undan boshka biron kimsa bu ma'lumotga egas. (INT) chunki u yuqolgan narsasini bilishlari mumkin bo'lgan odamlardan umumiy qiyofa, kim falon narsani ko'rdi, yo'q topib bo'ldi deb so'rasa, joiz edi. Ammo u folinga borishi bilan, u odamlarda esa mutloq g'aybni biladi degan e'tiqodni qiladi. Biz xozirgina davolashladik barcha turdagi g'ibni - u mutloq bulsin, nisbiy bulsin - Olloh taologina mutloq fotosuratda biladi, undan boshka biron kimsa bu ma'lumotga egas. (INT) chunki u yuqolgan narsasini bilishlari mumkin bo'lgan odamlardan umumiy qilib, kim falon narsani ko'rdi, yo'q topib old deb so'rasa, joiz edi. Ammo u folinga borishi bilan, u odamlarda esa mutloq g'aybni biladi degan e'tiqodni qiladi. Biz xozirgina davolashladik barcha turdagi g'ibni - u mutloq bulsin, nisbiy bulsin - Olloh taolog'iga

Ислом Нури

mutloq rasmda biladi, undan boshka biron kimsa bu ma'lumotga egas.
(INT)

Majmuaatut-tavhid (797-801).

Kavniy - bor byulish, qodiriy - azalda bitib kuyilgan, biron narsa Ollohning iznisiz bulib qolmaydi, bulog'li har bir narsani azalda Olloh taolo Lavul-Mahfuzga bitib kuygan. Sehr Olloh taolo izn bermasa ta'sir qilmaydi, Allox sehrning amalga oshishiga izn berishi kavniy jijatdandir, ammo shar'iy jihoddan Olloh uni harom qilgan, unga amal kilishga rozi bo'maydi. Demak, hayotda topshirilgan bylaotgan har bir ish uchun halol bylsin harom bulsin Ollohning kavniy izni va irodasi bilan bog'liq bo'lib, ularning halollarini Olloh taolo sharoiti bilan birga yashab kelmoqda va rozi bo'lib, haromlarini esa belgilab qo'yilgan bo'lib qolaveradi. (INT)

Buxoriy va Muslim rivoyatlari.

Abu Dovud yashaydi.

Ular hamma so'ralgan narsalarni topib bera olmaydilar. Balki bazilarini topib bera oladilar, xolos. Mana shu bazazinning ozi johillar uchun kfoya. Maboda narsasi topilgan vaziyatda ham foblinga yomon gumon qilmaydi, unining firibgarligi haqiqatda o'ylamaydi, lekin o'zining ixlosini yo'qi biron ishni joyiga keltirib olmasaniwga uyib qo'ydi.

Majmuul fatovo (11 / 446-465).